

Jaargang 22 | Juli 2025

Over Grenzen

Magazine van Zending over Grenzen

Thuis moet ik mama meehelpen.
Maar op Zomerkamp kan ik
spelen met vrienden.

Octavian | Moldavië

Cristina Popescu

over:

**VEERKRACHT
EN POSITIVITEIT**

Met een column door
Otto de Bruijne

Hulp met een Boodschap

6

Op weg naar zelfredzaamheid

10

16

Colofon

Over Grenzen is een uitgave van Zending over Grenzen.

Wenst u de informatie, verhalen en/of fotoverslagen die wij naar aanleiding van ons magazine op onze website plaatsen te ontvangen, laat het ons gerust weten. Het gebruik van QR-codes maakt het voor veel lezers makkelijk om meteen online te reageren. Maakt u geen gebruik van een smartphone of internet maar wilt u toch meer informatie ontvangen, schroomt u niet om ons te bellen.

Postadres Redactie *Over Grenzen*, Postbus 1222, 1300 BE Almere
Bezoekadres Omroepweg 10, 1324 KV Almere, T 036 - 536 36 15,
 info@zendingovergrenzen.nl, zendingovergrenzen.nl, IBAN NL 56 INGB 0002 9625 56,
 BIC INGBNL2A, Giften zijn aftrekbaar van de belasting, RSIN 003046552,
 ISSN 2214-3432, KvK 411 88 479

België **Missie over Grenzen** St. Jansbergsesteenweg 97, B-3001 Heverlee,
 missieovergrenzen.be, Ondernemingsnummer: 0434 4029 19

Redactieteam Theo van Netten, Denny Klomp, Jelmer van Slooten, Erica Verhoeff,
 Jolanda Abspoel en Yvonne Simonjan

Eindredactie Peter van der Bijl, Theo van Netten en Yvonne Simonjan

Tekstschrijver Denny Klomp

Fotografie Beeldmateriaal Zending over Grenzen, betrokkenen (privécollectie) en iStock

Vormgeving Spankracht Ontwerpers, Lunteren

Drukwerk Mailtraffic, Zwolle

ZENDING OVER GRENZEN

3

Woord vooraf
 Herinneringen

4

Impact story
 Altina uit Albanië

6

In beeld
 Op weg naar zelfredzaamheid

9

Feuilleton

10

Collega aan het woord
 In gesprek met Miona

12

Prikbord
 Wetenswaardigheden
 uit en over Oost-Europa

15

Het Levende Woord
 Jij, een licht in deze donkere
 wereld! Bert Noteboom

16

De verdieping
 Veerkracht en positiviteit

20

De impact van
 Het cadeau van Tante Kiek

23

Column
 Liefde over grenzen

24

Jouw land, mijn land
 Arend Steller reist regelmatig
 naar oorlogsgebied Oekraïne

26

Impact 2024

"Ik ben God heel
 dankbaar dat ik de
 behoefte voel om anderen
 te helpen en zo wat
 terug kan doen."

24

Jouw land, mijn land

Herinneringen

Na ruim 30 jaar ga ik aan het einde van dit jaar met pensioen. Wat een bijzondere tijd was het om elke dag actief te zijn voor mensen in Oost-Europa, om hen uit de armoede te helpen op weg naar zelfredzaamheid.

Een herinnering die in mijn geheugen gegrift staat, is het bezoek aan voormalig Joegoslavië waar het toen oorlog was. De ontmoetingen daar die een diepe en aangrijpende herinnering hebben achtergelaten. Hoe wrang is het, dat nu, aan het einde van mijn reis met Zending over Grenzen, ons werk wederom in het teken van oorlog staat. Al drie jaar leven wij ten diepste mee met ons veldland Oekraïne, waar de oorlog zoveel lijden en verdriet brengt. De afgelopen drie jaar hebben we er alles aan gedaan om daar hulp te bieden waar we kunnen. Het is schrijnend om te zien hoeveel hulp daar nodig is en nog zal zijn de komende tijd. Het voelt raar om te midden van zoveel nood mijn werk neer te leggen. De situaties in Joegoslavië en Oekraïne zullen daarom voor altijd met de herinneringen aan mijn werk verbonden zijn. Ook van onze lokale collega's in Bosnië en Herzegovina (voormalig Joegoslavië) horen we hoe de herinneringen aan de oorlog nog altijd springlevend zijn. De wonden die destijds tussen de bevolkingsgroepen geslagen zijn, vormen vandaag de dag nog steeds pijnlijke littekens. Een oorlog brengt zoveel schade voort, ook op de lange termijn. Daarom hoop ik de komende maanden nog flink de schouders eronder te zetten, om samen met u de meest kwetsbaren in Oost-Europa van dienst te mogen zijn en om littekens te laten helen.

Dankbaar kijk ik terug op alle jaren die achter mij liggen waarin ik bij mocht dragen aan de ondersteuning van Oost-Europa. Met veel plezier en dankbaarheid kijk ik terug op de vele ontmoetingen met u als donateur. Tijdens concerten, tijdens de ontmoetingsdagen op ons zendingscentrum in Almere, tijdens presentaties en tijdens sponsorreizen naar Oost-Europa. Ik denk ook aan de vele privé-ontmoetingen, waarin u uw hart opende en vertrouwen uitsprak en waarin ik u mocht vertellen over de zegeningen van de Here God die wij bij onze projecten in Oost-Europa mogen ervaren. Tot slot ben ik alle kerken, bedrijven en fondsen die ons steunen ontzettend dankbaar. Ongelofelijk.

En dat is wat ons werk bijzonder maakt.
 Aan de Here God alle eer.

Peter van der Bijl
 Directeur

“Mijn leven is compleet veranderd.”

Altina uit Albanië is een alleenstaande moeder die een zwaar leven gehad heeft. Inmiddels zijn zij en haar dochter opgebloeid en wil ze iets terugdoen door vrijwilligerswerk te doen bij ons.

Altina (40) is geboren in een klein dorpje in Albanië en groeide op in armoede op het platteland. Het gebied waar ze momenteel woont, is een zeer arme gemeenschap met nauwelijks voorzieningen en wordt geteisterd door frequente overstromingen. Altina trouwde op zeer jonge leeftijd en werd een tienermoeder. Haar leven is een en al uitdaging en problemen. Toen Altina bij ons terecht kwam, was ze hopeloos op zoek naar hulp. Ze werd mishandeld door haar man en zelfs na hun scheiding bleef hij haar opzoeken om te mishandelen. Ze hebben samen een dochter, waar hij nooit naar omgekeken heeft.

Geweld en eenzaamheid

Altina zet alles op alles om haar dochter de best mogelijke toekomst te bieden, ondanks de uitdagingen als alleenstaande moeder. Ze vertelt: “Het leven als gescheiden moeder is niet makkelijk in Albanië. Ik heb veel te maken gehad met geweld en eenzaamheid. Ik heb mij vaak volkomen hopeloos gevoeld. Maar toen ik in contact kwam met Zending over Grenzen en structurele hulp van hen ontving, is mijn leven compleet veranderd.” Altina en haar dochter kregen voedselpakketten, hygiëneartikelen en emotionele steun en geloofsbegeleiding via ons sponsorprogramma. Na een paar jaar hebben we Altina voorzien van een zelfredzaamheidsproject: we gaven haar materialen om een eettentje op te zetten in haar gemeenschap. Deze nieuwe zaak paste bij Altina's talent voor koken en werd een groot succes, waardoor ze een bron van inkomsten heeft. Pas geleden heeft ze haar zaak uitgebreid met een pizzaoven, nadat ze een training tot pizzabakker had afgerond.

Leven op de rit

Altina wilde dat haar dochter een goede opleiding zou volgen en heeft alles gedaan

om haar dochter daarin aan te moedigen. Altina vertelt: “Dankzij de kansen die ik kreeg, heb ik nu een goed lopende zaak, waardoor ik mijn maandlasten kan betalen. Mijn dochter studeert inmiddels medicijnen. Ik ben heel blij dat ik haar nu de steun kan bieden, die ik zelf nooit gehad heb.”

Altina doet ook vrijwilligerswerk bij ons. Zo wil ze iets terugdoen voor de steun die ze al die jaren gehad heeft. Ze is heel erg gegroeid in haar geloof en heeft een passie voor evangelisatie en sociale rechtvaardigheid. Ze legt uit: “Ik voelde me bevoorrecht en gezegend en de Bijbel leert ons dat we de armen moeten helpen.”

Verlangen om gemeenschap te dienen

Altina gaat als vrijwilliger mee met onze Zomerkampen en ze helpt ook bij onze gezinsactiviteiten in het gebied waar ze

woont. Daarbij put ze uit haar eigen ervaringen om kinderen en vrouwen in nood te kunnen helpen. En ze brengt andere gezinnen in nood met ons in contact. “Vrijwilliger zijn geeft me veel zingeving en voldoening,” vertelt ze. “Ik ben God heel dankbaar dat ik de behoefte voel om anderen te helpen en zo wat terug kan doen.” Onze medewerker Kostandin vertelt dat de impact van Altina's daden zich ver buiten haar eettentje uitstrekt: “Haar verlangen om anderen in de gemeenschap te dienen heeft een domino-effect en leidt tot blijvende veranderingen in de levens van talloze gezinnen hier. Door haar veerkracht, vastberadenheid en toewijding aan anderen heeft Altina niet alleen haar eigen leven getransformeerd, maar ook haar gemeenschap, waardoor ze hoop, perspectief en positieve verandering achterlaat.”

Dankzij de kansen die Altina kreeg kan haar dochter nu studeren.

Waar armoede uitzichtloos lijkt, willen wij hoop brengen. Met praktische en emotionele hulp, training en begeleiding helpen we mensen uit de armoede. Daarnaast vertellen we mensen over de hoop die we vinden in God. Ons uiteindelijke doel is dat mensen in de toekomst op eigen benen kunnen staan en zelfredzaam worden.

Zandtovenaar Gert van de Vijver heeft het hele traject naar zelfredzaamheid in zand uitgebeeld. Ga naar onze website en bekijk de video.

Samen op weg naar ZELFREDZAAMHEID

We laten u graag kennismaken met de familie Savitchi uit Moldavië. Samen met sponsors zijn we bijna 5 jaar op weg geweest met dit gezin en sinds kort kunnen zij zonder onze hulp verder.

Gezinscoaches gaan – vaak door lokale kerken geattendeerd op de armoedige omstandigheden waarin mensen leven – op bezoek bij gezinnen die het hardste hulp nodig hebben. Samen met het gezin brengen ze in kaart welke hulp gewenst is.

CONTACT LEGGEN MET EEN GEZIN IN ARMOEDE

Ook de familie Savitchi had hulp nodig. Na het eerste contact startte het hulptraject met praktische hulp zoals hulpgoederen, voedsel pakketten, hygiëneartikelen en schoolspullen.

TOERUSTING EN HULP

Gezinscoaches bouwen aan een relatie door de kwetsbare gezinnen minimaal 1x per maand te bezoeken.

De gezinnen worden bemoedigd en aangemoedigd om hun talenten in te zetten. Ze worden uitgenodigd voor deelname aan de activiteiten van de lokale kerk. En kinderen krijgen een uitnodiging om mee te gaan op Zomerkamp.

TRAINING EN ADVIES

Verderop in het proces – een traject dat gemiddeld 5 jaar omvat – kijken de gezinscoaches samen met het gezin hoe ze hun vaardigheden en talenten in kunnen zetten om zelfredzaam te worden.

5

OP WEG NAAR ZELFREDZAAMHEID

Familie Savitchi had al wat kleinvee, zoals kippen en geiten. Daarmee hadden ze ook ervaring in het houden van dieren. Door de kleinvee-stapel uit te breiden met een koe stegen de inkomsten door de verkoop van de melk. Het gezin kan sinds kort zelfstandig verder.

HELP
MEE!

Bel dan met Erica Verhoeff of Sebastiaan Knol:
036 – 536 36 15 Of stuur een mail naar:
sponsoring@zendingovergrenzen.nl.
Direct aanmelden via de website kan ook:
zendingovergrenzen.nl/sponsoring

Veel sponsoren gingen u voor. Lees op onze website wat sponsor Klaas Gringhuis bewoog tot sponsoring van een gezin in Moldavië.

WORD
SPONSOR

De situatie van gezinnen in armoede kunnen we dankzij uw sponsoring veranderen.

Van een uitzichtloze situatie helpen we gezinnen op weg naar een hoopvolle toekomst. Bent u nog geen sponsor en wilt u graag een gezin op weg naar zelfredzaamheid ondersteunen?

MOET JE ZIEN!' ROEPT LOÏS ALS ZE DE DEUR VAN HET SLAAPKAMERTJE OPENMAAKT. 'Zulke dekens breidt tante Riek met de vrouwen van de kerk.' Christa steekt ook haar hoofd om het hoekje. 'Hé ja! Dan maken ze allemaal lapjes en vervolgens zetten ze die aan elkaar om er een deken van te maken. Hier slapen er dus geen ouwe omaatjes onder, maar studenten.' 'En wij! Chris, maak eens een foto voor tante Riek,' zegt Loïs.

Ze worden wakker van een langsrijdende tractor die hun raam laat rinkelen. Even kijkt Loïs verbaasd het kleine kamertje rond en trekt dan het gordijn open. 'O ja, de boerderij!' Ze wrijft haar handen door haar gezicht en geeuwt luid. 'Ook goeimorgen,' mompelt Christa lui. Loïs pakt schone kleren en loopt even later de grote woonkeuken in. Aan tafel zit een meisje met donkere krullen. Ze is boontjes aan het afhalen en kijkt Loïs nieuwsgierig aan. 'Hoi, ik ben Natalia.' Ze veegt eerst haar hand langs haar spijkerrokje en steekt hem dan uit naar Loïs. 'Hoi, ik ben Loïs.' Ze kijkt naar buiten en ziet daar haar vader, haar moeder en Koen in het zonnetje zitten, met een bord op hun schoot. 'Wil je ook buiten ontbijten?' vraagt Natalia. 'Graag.' Als ze ziet dat Natalia op wil staan, zegt ze snel: 'Maar ik pak het zelf wel hoor!'

Natalia vindt het merkbaar leuk om gezelschap te hebben en praat honderduit over de honden, over de studenten die hier vaak komen en over haar moeder, die zo geniet van het werken op de boerderij en in de kas. Loïs gaat toch maar aan tafel zitten. Ze begrijpt lang niet alles van het Engels van Natalia. Maar bij haar vindt ze het niet zo erg om afen toe haar schouders op te halen of een vragend gebaar te maken. Ze begrijpen elkaar toch nog aardig. Als Christa er even later ook bij komt zitten gaat het nog vlotter. Loïs hoort dat Natalia en haar moeder in het dorp wonen. Haar moeder verzorgt de huishouding op de boerderij als er studenten of gasten zijn. Ze kookt voor de mensen die hier werken en ze kweekt plantjes op in de kas. 'Mijn moeder heeft niet alleen groene vingers,' zegt Natalia met warme ogen, 'ze houdt gewoon van alles wat leeft.'

Een auto stopt voor het hek en het oude mannetje maakt op zijn gemakje open. 'Dat is meneer Lucinchi's auto,' weet Natalia. Meneer Lucinchi laat hen de boerderij zien. Loïs vindt de kas van moeder Svetlana het leukst. Svetlana is druk bezig met een rij plantjes. Ze drukt ze uit een klein potje en zet ze dan in een grote hangende bak. Als ze hoort dat vader zaden heeft meegebracht uit Nederland, gaat haar hele gezicht glimmen en ze kijkt vader stralend aan. Daarna bekijken ze wat proefvelden en tunnelkassen. Vader en meneer Lucinchi bespreken allerlei technische en landbouwkundige dingen en dan heeft Loïs het wel gezien. Er gaan allemaal lastige Latijnse namen voorbij en het gaat over opbrengsten, oogsten en opslag van gewassen. Ze loopt de tomatenkas uit. Al snel hoort ze aan de voetstapen achter zich dat ook Koen en Christa zijn afgehaakt.

'Wat ga jullie doen?' vraagt Koen. 'Even badmintonnen,' antwoordt Loïs. Als Christa en Loïs aan het badmintonnen zijn, komt Natalia naar buiten. Een beetje schuchter leunt ze tegen de deurpost. 'Meedoen?' vraagt Christa en ze gooit meteen haar racket naar Natalia. Die vangt hem handig op en neemt Christa's plek in. Ze geniet zichtbaar van het spel.

Dan komt ook hun moeder uit de kas en zegt tegen Koen en de meiden: 'Meneer Lucinchi vertelde dat we morgenochtend worden opgehaald. Coördinator Petru zal dan met ons meereiden naar het kindertehuis in Rezina.' 'Yes!' zegt Loïs. 'We gaan eindelijk Nicolae zien.'

Het is al donker aan het worden als ze de volgende avond voor de slagboom van het terrein van het tehuis staan.

Verder lezen?

Bent u benieuwd of Loïs en haar familie Nicolae ontmoeten? Scan de QR Code en u leest het op onze website.

Beschikt u niet over digitale middelen?
Vraag ons naar de papieren versie.

"HUN WEERBAARHEID EN KRACHT INSPIREREN ME ELKE DAG"

Na haar studie rechten en haar eerste baan als jurist bij een verzekeringsmaatschappij, ontdekte Miona al snel dat ze zingeving miste in haar werk. Ze ging op zoek naar een baan waarin ze haar passie - anderen helpen - kon combineren met haar opleiding.

Miona Boskovic

Miona (50), getrouwd, moeder van twee kinderen. Werkt al 20 jaar als programmamanager in Mostar, in ons veldland Bosnië en Herzegovina. In haar vrije tijd tuinert ze graag of wandelt ze in de natuur met haar man en twee honden.

Die vond ze bij Zending over Grenzen als programmamanager. Haar functie bestaat uit mensen aansturen om de doelen van de organisatie te behalen, gesprekken met de lokale coaches, de verslaglegging van de resultaten van hun werk en toezicht houden op de uitvoering van campagnes. Inmiddels werkt ze er al 20 jaar en maakt ze dagelijks impact voor mensen in nood. Ze vertelt: "Ik ben dankbaar dat ik hier een hoger doel kan dienen. Naast het bieden van directe hulp, kan ik ook lange-termijn-oplossingen aanreiken."

Veel onzichtbare problemen

Armoede in Bosnië en Herzegovina is vaak onzichtbaar, omdat het zich verschuilt onder de oppervlakte van het dagelijks leven. De Bosnische Burgeroorlog in de jaren negentig heeft diepe sporen nagelaten en de gevolgen zijn nog steeds voelbaar. Economische en politieke instabiliteit, werkloosheid, ongelijkheid en marginalisatie vormen grote problemen. Veel mensen in Bosnië en Herzegovina kampen daardoor met armoede, vooroordelen, gebrek aan sociale voorzieningen, verwaarlozing, misbruik en oorlogstrauma's. Deze worstelingen worden verergerd door een gebrek aan middelen en ondersteuning, waardoor mensen terecht kunnen komen in een vicieuze cirkel van

armoede. Helaas wordt armoede van generatie op generatie doorgegeven. Armoede beperkt toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en sociale voorzieningen. En niet alleen dat. Armoede berooft mensen ook van hun waardigheid en hoop, waardoor mensen geen perspectief meer zien. Oplossingen voor de lange termijn zijn nodig om de acute nood te verlichten, maar ook om de cirkel te doorbreken.

Positief stimuleren

Het is moeilijk om positief te blijven als je voortdurend in een strijd verwickeld bent. Vooral als er weinig vooruitgang is of wanneer het lijkt of je geen invloed hebt op de omstandigheden. Armoede maakt het lastig om in een betere toekomst te geloven. Je raakt makkelijk ontmoedigd als de problemen zo complex en diepgeworteld zijn. Toch ziet Miona in haar werk dat zelfs kleine veranderingen tot grote transformaties kunnen leiden. Een baan vinden, een diploma halen, zelfvertrouwen opbouwen: zulke positieve momenten laten zien dat vooruitgang mogelijk is. Door steun, bemoediging en kansen aan te blijven bieden, helpt Miona de cirkel van armoede stap voor stap te doorbreken. Positieve steun bieden ziet Miona dan ook als haar belangrijkste taak: mensen spiritueel en emotioneel bemoedigen en hen simpelweg laten

weten dat ze waardevol zijn. Met onderwijs- en trainingsprogramma's helpt ze mensen om hun situatie te veranderen. Ze moedigt mensen aan om in zichzelf en hun capaciteiten te geloven. Door hen door moeilijke momenten heen te helpen, bouwen ze veerkracht op zodat ze problemen makkelijker kunnen overwinnen.

Veerkracht vanuit kleine dingen

Miona is trots op 'haar mensen': "Ondanks dit alles is er een ongelooflijke veerkracht onder de mensen, en ik ben er trots op dat ik werk aan oplossingen die hun leven kunnen verbeteren. Mijn mensen hebben zoveel pijn en moeilijkheden doorstaan sinds de oorlog in de jaren negentig. Hun weerbaarheid en kracht inspireren me elke dag om mijn uiterste best te doen voor hen." Ondanks de overweldigende omstandigheden, ziet Miona dat veel mensen toch manieren vinden om zich aan te passen, te overleven en zelfs weer op te bloeien. Hun veerkracht komt voort uit innerlijke kracht, steun en de hoop op verandering. Miona ziet dat kleine overwinningen - een cursus volgen, een vaste woonplek vinden of simpelweg emotionele steun ontvangen in moeilijke tijden - het verschil kunnen maken. De mensen die ze helpt zijn erg sterk en vastberaden, ondanks hun problemen. Ze hebben het zwaar en toch blijven ze met ongelooflijke veerkracht doorgaan.

De kracht van transformatie

Het mooiste aan haar werk vindt Miona dan ook het zien van hun transformatie, hoe klein ook: iemand die zijn uitdagingen overwint, zijn waardigheid hervindt, of de eerste stap zet richting een betere toekomst. Als mensen weer in zichzelf geloven en stappen zetten om hun leven te verbeteren, geeft dat Miona veel voldoening. Ze vertelt: "De veerkracht die mensen tonen in tijden van tegenslag, is inspirerend. Daar deel van uitmaken is het meest lonende onderdeel van mijn werk." Ze stoort zich aan de misvatting dat mensen in armoede niet gedreven zouden zijn om hun situatie te verbeteren. Volgens Miona is het juist indrukwekkend hoe ontzettend weerbaar en vastberaden ze zijn, ondanks de vele obstakels en gebrek aan middelen. Mensen gaan vaak voorbij aan de aan de complexiteit van armoede, die veroorzaakt wordt door zaken waar gezinnen in armoede geen invloed op hebben, zoals economische instabiliteit, gebrek aan onderwijs en sociale ongelijkheid. Daarom is het juist heel belangrijk om hen te laten weten dat ze gezien en gewaardeerd worden. Ons sponsorprogramma speelt daarin een cruciale rol. Mensen ver weg die zich langdurig verbinden aan een gezin of kind in Oost-Europa. Op die manier raken mensen in armoede bemoedigd om vooruit te blijven kijken, ook in moeilijke tijden. 🐼

Miona met kinderen uit een van de gezinnen die worden gesponsord.

"Ik ben er trots op dat ik werk aan oplossingen die hun leven kunnen verbeteren."

WETENSWAARDIGHEDEN

Uit en over Oost-Europa

HET NIEUWE IJZEREN GORDIJN

De Vlaamse journalist Rudi Vranckx verkent het grensgebied tussen Rusland en de rest van Europa en reist daarmee door landen waar Zending over Grenzen ook werkzaam is. Onderweg ontmoet Rudi mensen die leven met Rusland als buurland, in de schaduw van een nieuw IJzeren Gordijn.

Bekijk de documentaire (4 afleveringen) via NPO Start of Scan de QR code

DOCU

TV
PRGRM

EO METTERDAAD

bezoekt werkveld Zending Over Grenzen

Deze keer is *EO Metterdaad* in Albanië, waar we vier krachtige vrouwen volgen: ieder met een eigen verhaal van hoop en doorzettingsvermogen. Twee van deze vrouwen worden gesteund door Zending over Grenzen. We volgen een moeder van vijf kinderen én Altina die haar eigen restaurant runt en daarmee haar dochter een betere toekomst biedt. Mis het niet!

Kijk eind augustus/begin september elke zaterdag naar *EO Metterdaad*, om 18.15 uur op NPO 2.

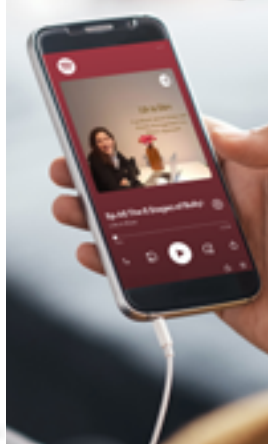
PS: Lees alvast het verhaal van Altina op pag. 4-5

LIFE IN BITES

Podcast van Cristina Popescu

Of lees het boek 'Komt een land bij de dokter' van Michelle van Tongerloo. Zij werkt samen met Christina Popescu en bespreekt in haar boek hoe we weer beter voor elkaar kunnen zorgen.

PDCST

REIS MEE NAAR ROEMENIË

Stem 17 oktober af op Groot Nieuws Radio en reis met ons mee naar Roemenië, tijdens de uitzending van het programma Brandstof (en de daaraan gekoppelde Actiedag).

We bezoeken het hoofdkantoor van Zending over Grenzen in Sibiu en ook het magazijn. Verder gaan we op bezoek bij gezinnen in Danes en ontmoeten de kinderen van de Naschoolse Zorg in dit plaatsje. Ook delen we voedselpakketten uit en hoort u wat de impact van zo'n pakket is.

RADIO

SHOPSKA SALAD

Proef Bulgarije in deze heerlijke zomersalade

Bereidingstijd: 15 minuten, kooktijd: 10 minuten

Ingrediënten (5 personen):

- 2 tomaten
- 1 komkommer
- 1 groene paprika
- 1 ui (of 2 lente-ui)
- 100 gr feta-kaas,
- evt. peterselie,
- 4 el. olijfolie
- 1 el. witte wijnazijn
- zout en peper

Bereidingswijze

1. Schil de komkommer en snijd hem in blokjes.
2. Was de tomaten, haal de pitjes en zaadlijsten eruit en snijd ze in blokjes.
3. Was de paprika, haal de zaadlijsten eruit en snijd in blokjes.
4. Snijd de ui in kleine stukjes of snijd de lente-ui in kleine ringen.
5. Voeg evt. fijngesneden peterselie toe.
6. Meng alles door elkaar samen met de olie, azijn en wat zout en peper.
7. Rasp (of verkruimel) de kaas eroverheen.
8. Garneer evt. met een paar zwarte of kalamata olijven.

добър апетит
(Eet smakelijk!)

ETEN

TOONEEL

"Wat mij raakte was de wederkerigheid. Het stuk doorbreekt het beeld van: wij hebben de mensen in Oost-Europa iets te bieden en zij hebben iets te ontvangen."
toeschouwer Grensgefallen

Inspirerend toneelstuk

GRENSGEVALLEN

Om de verhalen uit Oost-Europa dichterbij te brengen, voeren wij momenteel het toneelstuk 'Grensgefallen' op voor kerken of (geloofs)bijeenkomsten. Laat u meevoeren naar Oost-Europa, waar Greet Grens u helpt uw grenzen te verkennen of juist te bewaken. Aan het einde van de uitvoering zult u een stuk wijzer zijn over wat er allemaal speelt in Oost-Europa.

'Grensgefallen' in uw kerk?

Als u dit toneelstuk op wilt laten voeren bij u in de kerk, bijeenkomst of groep, kunt u contact met ons opnemen om te reserveren of voor meer informatie:

☎ 036 - 536 3615

✉ rvdsleen@zendingovergrenzen.nl

Wilt u meer mooie verhalen lezen? Kijk op zog.nl/verhalen of scan de QR-code

Om de impact van uw steun te zien, kunt u ons ook volgen op Facebook of Instagram. [f](https://www.facebook.com/zendingovergrenzen) [i](https://www.instagram.com/zendingovergrenzen)

Sponsor een gezin!

De omstandigheden van arme mensen zijn in Oost-Europa vaak zwaar; werkloosheid en dus weinig tot geen inkomen en hoge kosten voor huur, energie en boodschappen. Hierdoor is er vaak geen geld voor eten of voor scholing voor de kinderen. Door kwetsbare gezinnen structureel te ondersteunen helpt Zending over Grenzen hen om een beter bestaan op te bouwen. Zo zijn ze niet langer afhankelijk van hulp van buitenaf.

Structurele steun geeft veerkracht

Gezinscoaches zijn nauw betrokken bij het leven van kansarme gezinnen. Zij voorzien gezinnen van praktische hulp en bemoedigen hen in hun omstandigheden. Ook moedigen zijn gezinsleden aan om hun talenten te ontplooiën, om de kinderen naar school te laten gaan en zo te werken aan een zelfredzaam bestaan. Vier jaar geleden kwam het gezin Markaj uit Albanië in ons sponsorprogramma. Sindsdien is er veel in hun leven veranderd. De kinderen gaan naar school en de praktische hulp en de emotionele steun die ze ontvangen, geeft hen nieuwe moed. “We hebben weer een lach op ons gezicht, maar vooral hoop op

een betere toekomst!”, vertellen vader en moeder Markaj.

Wilt u ook een gezin ondersteunen zodat hun omstandigheden en toekomst verbeteren? Word sponsor van een kwetsbaar gezin zoals de familie Markaj. Al voor € 27,50 per maand geeft u een gezin de broodnodige praktische, emotionele en geestelijke steun.

Meer weten?

Scan de QR-code en meld u aan als sponsor. Of stuur een mail naar sponsoring@zendingovergrenzen.nl

Bied praktische hulp met nieuwe producten

Veel arme gezinnen in Oost-Europa hebben geen geld voor noodzakelijke verzorgingsproducten. U kunt hen helpen!

Enig idee hoe blij moeder Valentina met een pak luiers is?

Help mee en doneer **luiers** of andere **verzorgingsproducten** (zoals billendoekjes, baby lotion of maandverband). Deze producten zijn altijd nodig.

Weten welke goederen en producten nog meer nodig zijn? Kijk op zog.nl/hulpgoederen

Voor meer informatie:
Hessel Schaap (036 – 536 36 15) of
hulpgoederen@zendingovergrenzen.nl

Goede kleding en schoenen blijven nodig in Oost-Europa. Echter zijn de douaneregels aangescherpt en mogen we alleen nog nieuwe kleding en nieuwe schoenen invoeren. In een opwelling iets gekocht en u draagt het niet? Lever het gerust in voor iemand in Oost-Europa.

Jij, een licht in deze donkere wereld!

Bert Noteboom

Bert Noteboom is getrouwd met Christa en ze hebben drie opgroeiende kinderen. Bert was jarenlang dirigent van twaalf koren tot hij de roeping ervoer om zich volledig in te zetten voor God. Hij werd jeugdevangelist bij De Wegwijzer in Almere en later pionier en wijkpastor in Almere Haven. Zijn bediening groeide door als missionair voorganger. Als spreker is hij landelijk bekend en jarenlang was hij dirigent van Jigdaljahu en de Mannenzang Katwijk. Sinds 2019 richt hij zich op missionair werk in Noord-oost-Groningen. Samen met zijn gezin woont hij nu in Finsterwolde om daar Gods liefde in woord en daad te kunnen uitdragen.

We leven in een wereld waarin duisternis soms de overhand lijkt te hebben.

Negatieve berichten, persoonlijke worstelingen en conflicten drukken zwaar op mensenlevens. Juist in deze wereld worden wij als gelovigen geroepen om niet terug te trekken, of onze gruwten online te zetten, maar het licht van Jezus uit te dragen. Met de diepe overtuiging dat Jezus het Licht is wat het duister verdrijft en Gods Woord het verschil zal blijven maken.

De Bijbel roept ons op om onze focus scherp te houden. In Filippienzen 4:8 lezen we:

‘Verder, broeders en zusters, richt uw gedachten op alles wat waar is, alles wat eervol is, alles wat rechtvaardig is, alles wat zuiver is, alles wat lieflijk is, alles wat bewonderenswaardig is, op alles wat deugdzaam is en lof verdient.’ Deze woorden helpen mij om niet op te gaan in alle sores van deze wereld, maar mijn blik gericht te houden op Jezus.

Maar, hoe dóe je dat nou — licht zijn in deze wereld?

Hoe doe jij dat zelf? Persoonlijk merk ik dat het écht begint bij Jezus. Niet door jezelf op te peppen met tal van proclamaties, maar door “in Hem” te zijn.

Verbonden. Elke dag opnieuw: Zijn Woord openen, tijd nemen voor gebed, stil worden en luisteren. Want als je in Hem bent, zul je vrucht gaan dragen (niet presteren) juist ook in de gewone, kleine dingen.

Wanneer we onze focus op de hemel hebben, zien we Jezus, het Licht van de wereld.

Hij zei: ‘U bent het licht van de wereld. Een stad die op een berg ligt, kan niet verborgen blijven.’ (Mattheüs 5:14).

Verbonden met Hem zijn we geroepen om lichtdragers te zijn — letterlijk: Hem in ons dragen. Zoals Mozes, die zo in Gods nabijheid verkeerde dat zijn gezicht straalde, mogen wij ook uitstralen wie Jezus is. Zijn liefde. Zijn vreugde. Zijn vrede.

Dat is gaaf voor jouw omgeving, echt zichtbaar geloof. En dat zit hem in de (vaak kleine) goede daden: een vriendelijk woord, een luisterend oor, een helpende hand, een oprechte glimlach. Het kan iemands dag, of zelfs leven, veranderen.

Ik herinner me een man die me vroeg: “Bent u de nieuwe priester ofzo?” Toen ik vertelde dat ik pastor ben voor mensen die (nog) niet geloven, vroeg hij of hij met me mocht praten. Hij deelde zijn verhaal: verlies, eenzaamheid, pijn. Zijn moeder gestorven aan alcohol, zijn vader op dezelfde weg. Alleen in het leven. Ik luisterde, en vroeg: “Mag ik voor je bidden?” Tijdens dat gebed brak hij. Na afloop liepen de tranen over zijn wangen en hij zei: “Dit heeft nog nooit iemand voor mij gedaan...” Dat moment raakte me diep. Want licht brengen is niet alleen ‘positief zijn’. Het is mensen meenemen naar Jezus. Hun pijn bij Hem brengen. En tegelijk: aan Jezus vertellen over hen die we ontmoeten. Die twee kanten horen bij elkaar.

Wij zijn geroepen om vanuit onze relatie met Jezus Gods liefde te weerspiegelen in een wereld die hunkert naar geloof, hoop en liefde. Zoals het oude kinderliedje zingt:

“Jezus zegt dat Hij hier van ons verwacht
dat wij zijn als kaarsjes, brandend in de nacht.

En Hij wenst dat ieder tot Zijn ere schijn’
jij in jouw klein hoekje, en ik in ‘t mijn.”

Zo maken we samen het verschil – door Zijn licht te laten schijnen voor de mensen.

Zo ziet uw en jouw omgeving je goede werken en zullen ze uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken!

Shine!

“Ik wil kleur brengen in deze wereld.”

Cristina Popescu over veerkracht en positiviteit

Als je Cristina Popescu ontmoet, valt meteen haar stralende energie op. Ze lijkt een vrouw die het leven met open armen omarmt. Maar achter die warme glimlach schuilt een verhaal van strijd, doorzettingsvermogen en veerkracht. In ons gesprek blikte ze terug op haar turbulente leven en vertelt ze hoe haar moeilijke verleden haar nu helpt om een licht te zijn voor anderen.

Onstabiele jeugd

Geboren en getogen in Roemenië is ze de oudste in een gezin van negen kinderen. Toen Cristina klein was, vertrok haar vader naar het buitenland in de hoop meer geld te verdienen. Haar moeder raakte depressief en Cristina's vader keerde nooit meer voor langere tijd terug bij het gezin. Enerzijds omdat hij nooit genoeg geld had en anderzijds omdat integreren in de Roemeense maatschappij lastig was, nadat hij een leven in een welvarender land gewend was.

Helper worden

In de strenge, traditionele omgeving waar Cristina opgroeide, moesten meisjes op hun 16e trouwen en kinderen krijgen. Maar Cristina was rebels. Ze besloot dat ze het anders aan wilde pakken en positiviteit wilde verspreiden. Ze wist hoe het voelde om thuis te komen waar de sfeer altijd naar en somber was. Cristina heeft nooit de liefde van haar moeder gehad, die ze nodig had en dat was traumatisch

voor Cristina. Daarnaast heeft ze veel mentale en fysieke (dat was gebruikelijk in haar omgeving) mishandeling gekend. Daarom besloot ze als kind al dat ze 'helper' wilde worden en licht wilde verspreiden. Met die gedachte in haar achterhoofd deed ze hard haar best op school, zodat ze naar de universiteit kon om psychologie te gaan studeren. Tijdens en na haar studie werkte ze als voedingsconsulente, totdat haar man in 2015 een baan aangeboden kreeg in Nederland.

Gouden kooi

Het gezin besloot om samen met hun twee kinderen naar Nederland te komen om daar een nieuw leven op te bouwen. Maar eenmaal in Nederland, ging het mis met Cristina. Terwijl haar man en twee kinderen het hier naar hun zin hadden, viel de nieuwe start Cristina zwaar. Ze sprak geen Nederlands of Engels en kon daardoor niet werken. Het stel besloot dat ze graag een derde kindje wilden, maar na de bevalling belandde Cristina in een

postnatale depressie. Oude trauma's uit haar jeugd kwamen naar boven en de diagnose PTSS volgde.

Onzichtbaar trauma

Van buiten leek alles perfect: een liefhebberend gezin, een luxe expatleven. Maar voor Cristina was dat niet haar leven, maar dat van haar man en kinderen. Ze was slechts de vrouw-van en de moeder-van. Iedereen ging voorbij aan het feit dat ze niet kon communiceren in haar nieuwe omgeving en dat haar familie en vrienden uit haar oude omgeving niet beschikbaar waren. Ze zat vast in een gouden kooi in haar luxe expat huis en ze voelde zich ontzettend eenzaam en onbegrepen. Niemand zag haar worsteling, niemand beseft hoe eenzaam ze was. Haar trauma zorgde ervoor dat ze mensen op afstand hield. De rest van het gezin bloeide op, terwijl Cristina steeds meer vereenzaamde. Op haar dieptepunt overwoog ze een einde aan haar leven te maken. Dat was het keerpunt. Ze besloot hulp te zoeken en volgde drie jaar traumatherapie.

Uit de duisternis

Twee jaar geleden lukte het haar om haar verhaal naar buiten te brengen, zonder verwijten en zonder wrok. Haar geloof in

God speelde daarin ook een belangrijke rol. Waar ze in haar jeugd geworsteld had met een strenge, straffende God, leerde ze via haar man een liefdevolle God kennen. Als kind was ze altijd al op zoek naar 'het goede' en haar beslissing om positief in het leven te staan, werd door haar hernieuwde geloof bevestigd. Ze besloot een opleiding tot traumacoach te doen. Coaches werken als ZZP'er en kunnen daardoor de wachtlijsten omzeilen, waarvan Cristina als geen ander wist hoe lang die kunnen zijn.

Hulp bieden als ervaringsdeskundige

Inmiddels werkt ze als zelfstandig trauma- en burn-out coach. Vanuit haar ervaringen weet ze hoe het is om te leven met PTSS en hoe het is om angstaanvallen te krijgen: zij is zelf bekend met die gevoelens en kan vanuit die rol mensen helpen die hetzelfde doormaken als zij destijds. Als burn-out coach krijgt ze mensen in haar praktijk waarin ze zichzelf herkent: ambitieuze mensen die zichzelf willen bewijzen omdat ze het gevoel hebben dat ze niet goed genoeg zijn. Ze hoort vooral veel leegheid bij haar cliënten; een gevoel dat zij ook maar al te goed kent. Als coach moet je dan vooral naast iemand zitten en luisteren.

Generaties helen

Voor elke betalende cliënt coacht Cristina ook iemand gratis, die om wat voor reden geen toegang heeft tot therapie. Vaak mensen die in een vergelijkbare situatie zitten zoals haar eigen moeder, die geen therapie kon betalen. Zelf had ze zo graag gewild dat haar moeder destijds hulp had gekregen. Cristina weet uit eigen ervaring dat wanneer een moeder hulp krijgt bij haar trauma, haar kinderen ook gered worden. En de generaties daarna ook. In Cristina's familie is het trauma van generatie op generatie doorgegeven. Cristina's eigen dochter heeft inmiddels ook therapie gehad, zodat haar eventuele dochter(s) dit niet meer met zich mee hoeft te dragen. Hier stopt de cirkel.

Op zoek naar het goede

Toen ze op straat met daklozen werkte bij Stichting Ontmoeting in Rotterdam ging ze ook op zoek naar het 'goede'. Ze vroeg mensen letterlijk wat ze goed vonden aan zichzelf en ging daarmee aan de slag. Daar knapten mensen van op. Ze vertelt: "Ik wil kleur brengen in deze wereld. We zijn allemaal gekleurd, met ieder zijn eigen achtergrond en cultuur. Waarom schilderen we daarmee niet iets moois?"

Cristina Popescu (36)

Geboren in Roemenië als oudste van een gezin van negen kinderen. Studeerde psychologie en werkte als voedingscoach. Getrouwd en moeder van drie kinderen. In 2015 verhuisde ze met haar gezin naar Nederland voor het werk van haar man. Nu is ze trauma- en burn-out coach; oprichter en eigenaar van Centered People BV (een uitzendbureau voor Oost-Europeanen) en trainer bij Stichting Ontmoeting (daklozenzorg) in Rotterdam.

We hoeven niet eens ingewikkeld te doen; gewoon accepteren dat we allemaal op dat mooie schilderij thuishoren,” vertelt ze beeldend. “Ik denk dat mensen een beetje licht nodig hebben en ik help hen dat te zien.”

Extra stuk brood

Cristina benadrukt dat het zo belangrijk is om iedereen als gelijke te zien. Daarom heeft ze een arbeidsbureau opgezet voor Oost-Europese arbeidsmigranten, zodat ze gelijke kansen krijgen in de Nederlandse maatschappij. Cristina komt zelf uit een land waar veel armoede is. Toch vindt zij dat mensen in armoede beter af zijn in Roemenië dan in Nederland. In Roemenië is de saamhorigheid namelijk veel groter dan in het individualistische Nederland. In Roemenië

wordt altijd extra gekookt voor eventuele gasten of voor arme kinderen uit de buurt. Als moeder van een arm gezin weet je in Roemenië dus dat er altijd wel een plek is waar je kinderen wat te eten kunnen krijgen. Als klein kind nam Cristina zelf ook altijd een extra stuk brood mee naar school om uit te delen aan klasgenoten die niets hadden. Dit is volgens Cristina echt een aspect van de Roemeense cultuur: naar elkaar omzien en samen delen. Dat is in Nederland veel minder en daarom is arm zijn in Nederland volgens haar zo eenzaam.

Bankje voor je huis

Een oplossing voor eenzaamheid is volgens Cristina vrij eenvoudig: meer acceptatie en een luisterend oor bieden. Cristina herinnert zich haar oma die een bankje voor haar huis had, waar alle vrouwen uit het dorp samen kwamen. Daar raakten ze met elkaar in gesprek, zonder iets op te lossen, maar waar vooral naar elkaar geluisterd werd. “We hebben allemaal zo’n bankje nodig, om gewoon ‘te zijn’ met anderen. Zet een bankje voor je huis en nodig je burens uit! Zonder afspraak. In deze wereld zijn we zo gefocust op onszelf. Als we meer naar elkaar zouden luisteren, zou niemand daarvoor een professional hoeven betalen,” lacht Cristina. “We hebben zoveel burens. We klagen dat er zoveel mensen in Nederland wonen en tegelijkertijd is het zo eenzaam. We zijn allemaal gelijk en we hebben elkaar nodig. Als de wereld op instorten staat, is samenkomen dé oplossing.”

Verandering door sneeuwbal

Op de vraag hoe ze de toekomst ziet, antwoordt ze dat het er vanuit maatschappelijk oogpunt niet zo goed uitziet in Nederland. Maar vanuit een hoopvol perspectief ziet het er prachtig uit. Cristina gelooft niet in wachten op de overheid. We kunnen zelf verandering brengen. “Doe iets kleins, geef een extra boterham, luister naar een buur. Dat zijn kleine sneeuwballen die alles bij elkaar een lawine kunnen veroorzaken.” Haar doel? De eerste sneeuwbal laten rollen. Uiteindelijk wordt het een lawine. Ze besluit: “Pijn en armoede hebben impact. Daar ben ik het bewijs van. Maar je kunt er doorheen komen. We kunnen allemaal een rode jas aantrekken en kleur brengen in deze wereld!”

Directeur Peter van der Bijl reageert

Wanneer we onze directeur Peter van der Bijl vragen naar een reactie op het verhaal van Cristina, herkent hij veel elementen uit haar verhaal, die hij door de jaren heen ook in zijn werk heeft meegemaakt.

Wij zien dat mensen die voorheen in onze hulpprogramma’s gezeten hebben, ook later hun eigen ervaringen, net als Cristina, willen gebruiken om anderen te helpen. In ons geval keren zij vaak terug bij ons als vrijwilliger. Ik zag in Bosnië een vrouw die zelf in ons gezinsprogramma had gezeten en nu als vrijwilliger andere gezinnen hielp in hun proces naar zelfstandigheid. Dat was heel bemoedigend en inspirerend. Wij zien dat mensen die zelf ooit gebroken waren, juist vaak degenen zijn die op hun beurt anderen willen helpen. Dat is prachtig om te zien; hoe uit lelijke gebeurtenissen, toch iets heel moois voort kan komen.

Als we naar de Bijbel kijken, lezen we dat Jezus te werk ging door te luisteren en verbinding te zoeken. Dat sluit echt heel mooi aan op wat Cristina hier vertelt. Zat Jezus misschien ook vaak op een bankje? In Oost-Europa zien we dat onze lokale coaches proberen daarin Jezus te volgen. Zij beginnen ook met luisteren door eerst bij gezinnen langs te gaan om te horen wat er precies speelt en wat zij nodig hebben. En eenmaal in het hulpprogramma, wordt dat luisteren zelfs een vast onderdeel van de hulp die we bieden: onze lokale medewerkers bezoeken de mensen die we helpen veelvuldig voor een praatje en een

luisterend oor. Op die manier willen we hen laten weten dat ze er niet alleen voor staan, dat ze letterlijk gehoord worden en dat we er voor hen zijn. We zoeken de verbinding actief op en willen de mensen die we helpen ook verbinden aan een groter netwerk, zodat ze mensen om hen heen hebben die voor hen zorgen. Daarom hechten wij zoveel waarde aan onze samenwerking met lokale kerken, omdat we daar mensen onder kunnen brengen in een kerkgemeenschap. Daarnaast zien we ook veel verbinding ontstaan tijdens onze Zomerkampen, in onze gaarkeukens, op de Naschoolse Zorg, op de vrouwenbijeenkomsten en tijdens alle andere de christelijke bijeenkomsten die we organiseren. Op die manier kunnen we veel eenzaamheid verdrijven en verbindingen tot stand laten komen.

Trauma dat van generatie op generatie wordt doorgegeven, is helaas ook in ons werk een keiharde realiteit. Het is een vicieuze cirkel die we moeten stopzetten. Nu we weten dat we de generaties hierna kunnen behoeden van doorgegeven trauma en leed, is het enorm belangrijk dat we hier ook op inspelen. In Oekraïne speelt traumabehandeling in onze hulpverlening momenteel een grote rol en we hopen dat we gezinnen daardoor op weg

kunnen helpen naar een betere toekomst. Maar in al onze veldlanden zit nog veel (verborgen) trauma als gevolg van oorlog (in Bosnië en Herzegovina is dat heel erg aanwezig) en het communisme. En alles wat daar weer uit voortgekomen is, zoals werkeloosheid, discriminatie, alcoholisme, geweld, armoede, enzovoorts. Het is heel gecompliceerd. Dat los je niet op met alleen voedselpakketten. Daarom is het zo belangrijk dat onze lokale medewerkers bekend zijn met de cultuur en de achtergronden kennen, de problemen die er al jaren spelen. Dat ze inzicht in en begrip hebben voor de situatie en dat ze weten waar mensen vandaan komen. En dat ze zij aan zij bij een gezin of persoon blijven staan op de lange termijn.

Tot slot: ik vind het beeld van de sneeuwbal een hele mooie. Een voedselpakket, een praatje, een warme deken, samen bidden: het zijn allemaal kleine sneeuwballen die er op termijn voor zorgen dat een gezin een lawine van liefde en hoop voelt. En daarmee kan zowel een gezin, als de generatie erna weer perspectief en licht zien! 🌨️

Het cadeau van tante Kiek aan onderwijs in Oost-Europa

Mevrouw Henriëtte Krans liet haar erfenis na aan Zending over Grenzen. Haar neef Matthijs is erg tevreden over de samenwerking met Zending over Grenzen en blij dat het nalatenschap van zijn tante precies besteed is, zoals zij het wilde. Samen met hem en zijn vrouw Marijke, de nicht van Henriette, blikken we terug op het leven van hun tante, die in 2022 op 93-jarige leeftijd is overleden.

Mevrouw Henriette Krans, ofwel 'tante Kiek' zoals ze binnen de familie genoemd werd, was een krachtige, kleurrijke vrouw met een uitgesproken karakter. Ze was jarenlang onderwijzeres in het basisonderwijs en schopte het zelfs tot directrice van een huishoudschool in Rotterdam-West. Hoewel ze zelf nooit getrouwd is geweest of kinderen heeft gekregen, vond ze het heerlijk om voor alle kinderen in de familie ook juf te zijn en hen een beetje op te voeden. Ze gaf graag bijles aan neven en nichtjes in taal en rekenen, en zelfs in de Franse taal aan de zoon van Marijke en Matthijs. Met haar brede interesse maakte ze onderdeel uit van allerlei bezigheden: ze was actief in de kerkenraad en werd de eerste vrouwelijke ouderling in haar kerk, ze was actief in de politiek, zat in de deelgemeenteraad, las graag en reisde veel. Ze heeft zelfs een tijd in Frankrijk voor de klas gestaan. Niets was haar te gek.

Goede besteding van erfenis

Tot vlak voor haar overlijden is tante Kiek mentaal altijd heel helder geweest. Toen haar gezondheid verslechterde en ze na ging denken over haar erfenis, kwam ze al snel tot de conclusie dat ze het liefst alles aan één goed doel wilde geven. Tante Kiek was van mening dat het voor de

familie misschien leuk was om geld te erven, maar vanwege ieders financiële zelfstandigheid, helemaal niet nodig. Bovendien zou de erfenis verdampen als ze het over 24 familieleden moest verdelen. Als ze het aan Zending over Grenzen zou schenken, dan was het volgens haar goed besteed. Dan zouden in één keer veel mensen in nood geholpen kunnen worden. En in het bijzonder kon Zending over Grenzen veel kansarme kinderen en jongeren toegang bieden tot onderwijs in Oost-Europa. Precies dat ging tante Kiek als oud-onderwijzeres natuurlijk aan het hart.

Geraakt door Albanië

De reden waarom tante Kiek voor Zending over Grenzen koos, was de ellende die ze zelf ooit in Albanië had ervaren. Tante Kies had als docent veel reizen gemaakt. Met een onderwijsgezelschap reisde ze regelmatig naar het buitenland om te kijken hoe daar het onderwijs geregeld was. Op een van die studiereizen was ze in Albanië geweest

“Het geeft een fijn gevoel dat we de erfenis volgens de wensen van tante Kiek konden uitvoeren, dit is precies zoals zij het gewild had.”

en dat land trok haar enorm. Ze was erg onder de indruk van de armoede die ze daar had gezien en ze voelde mee met de mensen die ze daar had ontmoet. Ze had met eigen ogen gezien dat de kansarme mensen in Albanië geen onderwijs voor hun kinderen kunnen betalen en echt financiële hulp nodig hebben. Dáár moest haar erfenis naartoe, besloot ze. In overleg met Zending over Grenzen hebben Marijke en Matthijs gekeken naar de mogelijkheden. Peter van der Bijl stelde voor om de erfenis te investeren in onderwijs in onder meer Albanië en enkele

andere veldlanden. Op deze manier is aan het einde van het leven van tante Kiek haar geld besteed zoals zij het graag gewild had, geheel passend bij haar persoonlijkheid.

Testament volgens laatste wil uitgevoerd

Matthijs is destijds door tante Kiek als executeur van haar testament aangesteld. Hij adviseert andere mensen om hun testament ook goed vast te leggen bij de notaris. Een duidelijk testament zorgt ervoor dat er met het geld gebeurt wat de bedoeling was van de overledene. Matthijs is blij dat zijn tante haar erfenis zo concreet wilde nalaten aan Zending over Grenzen: “De samenwerking met Zending over Grenzen was heel prettig, ze hebben ons goed geadviseerd over de mogelijkheden en hielden ons goed op de hoogte. Daarbij leverde de duidelijke richtlijn in haar testamant ons als familie bovendien veel gemak op. Met maar één erfgenaam kon ik het eenvoudig regelen.” Een duidelijk testament ontzorgt dus de mensen die achterblijven, omdat het helder is wat er moet gebeuren. Bovendien voorkomt het eventuele onenigheid in families. Matthijs besluit: “Het geeft een fijn gevoel dat we de erfenis volgens de wensen van tante Kiek konden uitvoeren, dit is precies zoals zij het gewild had.”

"Dankzij de kansen die ik kreeg, kan ik nu mijn maandlasten betalen en kan mijn dochter studeren."
Altina | Albanië

Met een *Project op Maat* maakt u hét verschil in een mensenleven!

Het leven van de Albanese Altina veranderde voorgoed nadat zij en haar dochter werden geholpen via ons sponsorprogramma. Voedselpakketten, hygiëartikelen en emotionele steun waren nog maar het begin. Via een *Project op Maat* ontving Altina materialen om een eettentje op te zetten. Het sloot perfect aan bij haar talent voor koken en werd een groot succes. Dankzij de inkomsten kan haar dochter nu studeren en heeft ook zij zicht op een goede toekomst.

Investeringsnodig

In Oost-Europa verkeren veel gezinnen die in een uitzichtloze situatie. Zonder studie of baan is er geen inkomen om een gezin te onderhouden. U kunt gezinnen perspectief bieden door te investeren in een opleiding of een eigen bedrijf.

Levens verbeteren door verbinding met collega-ondernemer

Wilt u ook levens verbeteren en bedrijven versterken? Neem dan deel aan ons *Project op Maat* en verbind u met een collega-ondernemer in bijvoorbeeld Albanië, Oekraïne of Bosnië en Herzegovina. Op deze manier kunnen we met gezamenlijke inspanningen grote impact maken op het leven van een ander. Samen helpen we zelfstandige ondernemers of kleine bedrijven om vooruit te komen en op eigen benen te staan.

Vragen of meer informatie?

Hannie van Schaik, relatiemanager bedrijven, informeert u graag over de mogelijkheden.
Bel 06 - 3860 6543 of e-mail naar bedrijven@zendingovergrenzen.nl.

Scan mij!

WAAR BEN JE GEWEEST, CLAUDIUS?

Heb je even, Brutus?

Vanmorgen, voor dag en dauw, ging ik met onze portier, Justus, mee naar een villa aan de Marktstraat. Groot huis. Daar was een...eh, hoe zal ik het noemen? Nou ja, luister.

In de hal werd ik wel twee of drie keer hartelijk welkom geheten. Een beetje overdreven vriendelijk, wat mij betreft. Zeker niet volgens de fatsoensregels zoals je toch mag verwachten in zo'n villa. De grote kamer was overvol. Justus zei dat dit zijn vrienden waren en dat dit hun wekelijkse godsdienstige samenkomst was. Hij liet me verder met rust, ik heb de boel vanuit een hoek geobserveerd en kom tot een paar conclusies.

Ten eerste: dit is een sekte, dat wil zeggen: ze hebben geen goden, geen tempel, geen beelden, maar zij praten regelrecht met, wat zij noemen: de Onzichtbaar Aanwezige, die er altijd is. Zij volgen een gekruisigde, die opstond uit de dood en daarna naar de hemel vertrok, maar nu in hen woont. Volg je het nog? Ze zijn net zo godloos als de Joden met hun lege tempel. Bizar! Trouwens, het zijn voor een flink deel Joden, en er wordt uit de Joodse boeken gezongen.

Verder verbaasde ik me vooral over de sfeer. Geen strakke smoelen. Geen kwezelachtige priesters met zalverige taal. Er werd gelachen, gezongen, ze aten en ze dronken, ze baden met simpele woorden alsof ze met hun vader of vriend spraken, ze spraken trouwens allemaal, wel na elkaar en ze luisterden met aandacht naar elkaar. Er was een soort kracht waar zij warm van leken te worden maar die bij mij als een ijskoude rilling over de rug liep. Alsof er een geest of een spook rondliep, iemand, iets, maar die je niet kon zien.

Het meest verbazingwekkende was dat vrouwen en slaven, barbaren, Grieken en Romeinen, Joden en allerlei slag uit de hele wereld, bij elkaar zaten te keuvelen alsof het een familiereünie was. Alle rangen en standen, positie, status, het deed er niet toe. Stuitend! Toen ze gingen eten, kreeg iedereen hetzelfde, en ze zaten lukraak door elkaar: rijk en arm, eenvoudig en slim, zwart en wit, mannen en vrouwen, heren en slaven, oud en jong. Vertel mij hoe het kan.

Toen ze naar huis gingen zag ik dat er tassen met voedsel meegegeven werden aan de paupers. Er waren een paar lui die dat regelden, niet opzichtig, zo van: kijk ons eens goed zijn voor de armen, het was een soort nieuw normaal. Ik zei tegen Justus: 'Je kunt hier arm naar binnen gaan en rijk vertrekken'. 'Zo is het precies', antwoordde hij, op een toon die meer bedoelde. En hij vervolgde: 'die man links, heeft net zijn tweede huis verkocht en het geld wordt nu gebruikt voor dit soort hulp. Ze zeggen hier: "alles is van God"'. Ik zei: 'revolutionair'. Justus: 'Wij noemen het de liefdes-revolutie. Je wordt hier weer als mens gezien'.

Brutus, we moeten die club in de gaten houden, want ik volgde een paar op weg naar huis, en zag dat ze niet stilstonden en niet bogen voor het Keizerbeeld in de Grote Straat...ze liepen er straal langs, alsof het een lantaarnpaal was. En verderop bij de Tempel, geen hoedje af of knikje. Dat wordt nog wat...met die liefdes-revolutie...dat is een soort liefde over alle grenzen.

Otto de Bruijne

Schrijver, spreker, schilder. Stond aan de wieg van TEAR Fund, werkte in Afrika voor de Evangelische Alliantie en was TV Presentator van de Evangelische Omroep.

“Ik probeer een beetje licht, liefde en hoop achter te laten.”

Daar zat hij dan: helemaal alleen in de kou, met alleen wat kaarslicht, in een flat waarvan de oorspronkelijke bewoners allemaal gevlucht waren, midden in het oorlogsgebied in Oekraïne. Buiten klonken bommen, suizende raketten en luide explosies, waardoor de muren trilden. Zou hij hier levend uitkomen? Toch voelde hij rust. Hij wist dat God bij hem was.

Arend Steller uit Lelystad rijdt regelmatig naar de frontlinie in Oekraïne met een busje en aanhanger vol hulpmiddelen en kinderpakketten. Zijn liefde voor Oekraïne ontstond toen hij als vrachtwagenchauffeur na de val van het communisme veel ritten maakte naar de voormalige Sovjet-Unie.

Op de vlucht voor God

In zijn jonge jaren had Arend te maken met ingrijpende gebeurtenissen die hem verbitterden. Hoewel hij christelijk is opgevoed, voelde hij zich vaak alleen. Zijn vlucht naar Rusland was een poging om aan dat gevoel en aan God te ontsnappen. Hij dacht dat in een communistisch land zoals de Sovjet-Unie geen God was. In die tijd kreeg hij ook de opdracht om Russische bijbels te vervoeren, waardoor hij in contact kwam met lokale kerken. Deze ontmoetingen zorgden ervoor dat zijn geloof langzaam opnieuw werd aangewakkerd. Pas jaren later kwam hij via een bekende in een kerk in Almere terecht, waar hij tot op heden nooit meer weg is gegaan. Toen drong het tot hem door: al zijn eigen keuzes hadden hem niets dan ellende opgeleverd. Hij moest terug naar God.

Terug naar Oekraïne

Op 24 februari 2022 brak de oorlog in Oekraïne uit. Arend kreeg onmiddellijk op zijn hart gelegd dat hij terug moest naar zijn geliefde Oekraïne. Hij twijfelde, totdat een vriend hem belde met de vraag om samen hulpgoederen naar Oekraïne te brengen. Voor Arend was dit een duidelijk teken. Hij kocht een busje en later een aanhanger om spullen naar Oekraïne te vervoeren en sindsdien reist hij meerdere

keren per jaar naar het front om hulpgoederen te brengen. Veiligheidsmaatregelen, zoals een kogelvrij vest, neemt hij niet: “Ik ga niet in een kogelvrij vest naast iemand staan die zelf onbeschermd is. Mijn leven is niet meer waard dan dat van een ander. We zijn in Gods ogen allemaal gelijk.”

Zelf het veld in

Arend begint zijn reizen altijd met het inkopen van voedselpakketten, in samenwerking met lokale kerken. Deze worden gefinancierd met het geld dat mensen gedoneerd hebben. Dan rijdt hij door naar dorpjes in het oorlogsgebied, ver weg van de bewoonde wereld, want daar is de nood het hoogst. Hij heeft door de jaren heen een behoorlijk netwerk opgebouwd door heel Oekraïne, waardoor hij veel samenwerkt met plaatselijke kerken. Met lokale broeders en zusters uit diverse kerken in Oekraïne gaat Arend het veld in om voedingsmiddelen, hygiëneproducten en andere hulpgoederen persoonlijk uit te delen en mensen te bemoedigen. Hij wil betrokken zijn en met eigen ogen zien waar het terecht komt, zodat hij zijn ervaringen kan terugkoppelen aan zijn achterban in Nederland. Maar bovenal om de mensen daar te laten weten dat we hen zien en betrokken zijn.

Kinderen zijn de toekomst

Kinderen hebben een speciaal plekje in zijn hart. Arend gelooft dat zij de toekomst van Oekraïne vormen. Kinderen zien wat daar gebeurt en dat kweekt haat. Wat Arend hun graag wil laten zien, is dat er ook liefde is. Daarom deelt hij onderweg rugzakjes uit aan kinderen die hij op straat ziet, gevuld met schoolspullen,

speelgoed en een bijbel. Het liefst aan kinderen die niet kerkelijk betrokken zijn, omdat daar de boodschap van hoop het hardste nodig is. Die rugzakjes worden meestal gevuld door kinderen in Nederland, via projecten op school of in kerken.

God is erbij

Ten oosten van de lijn Charkov-Dnipro-Khryv Rih-Cherson is helemaal niets meer. Alles is daar kapot. Veel mensen die eerder gevlucht waren, zijn inmiddels noodgedwongen teruggekeerd vanwege een gebrek aan geld en hulp. Ze wonen nu in kelders of schuurtjes in het oorlogsgebied. Voor hen is dit het nieuwe ‘normaal’ geworden, ondanks dat er dagelijks slachtoffers vallen. Voor ons niet te bevatten. Arend vindt het belangrijk om een praatje met deze mensen te maken (in het Oekraïens). Hij luistert naar hen en vertelt hun dat wat er ook gebeurt, God erbij is. Hij merkt hoe mensen zich daardoor gesteund voelen, net zoals hij dat zelf ooit voelde in zijn donkere periode. Hij deelt ook bijbels uit en ziet dat deze gretig worden gelezen. Zo hoopt hij toch een beetje licht, liefde en hoop mee te geven.

Compleet ander mens

Door zijn reizen naar Oekraïne is Arend een compleet ander mens geworden. Waar voorheen zijn werk, huis en vakanties centraal stonden, is nu het helpen van

anderen het allerbelangrijkste. Hij ervaart daarbij dat alles op zijn pad is gekomen: medewerking van zijn werkgever, de donaties voor de voedselpakketten, de brandstof, de bus en het onderhoud daarvan, de veiligheid; de Here voorziet in alles. Zijn geloof is verdiept en Arend weet nu dat hij God overal bij nodig heeft en op Hem moet vertrouwen.

Vertrouwen ondanks uitdagingen

Nare ervaringen heeft Arend nauwelijks gehad. Hij ervaart veel bereidwilligheid en behulpzaamheid onder de Oekraïners. Dankbaar zegt Arend: “De Here voorziet. Ik ben in Oekraïne niet alleen, Hij is erbij.” Die aanwezigheid heeft hij ervaren toen hij in een flat in Cherson sliep, terwijl de bommen buiten afgingen. Op dat moment realiseerde hij zich dat hij er misschien niet levend uit zou komen. Toch vond hij op dat moment berusting. Hij dacht dat als hij zou sterven, hij dan in ieder geval bij God zou zijn. God is zijn houvast en dat geeft hem vertrouwen. Op de voorgrond treden en ‘leuren’ om geld, is niet zijn favoriete onderdeel. De gedachte dat hij het niet voor zichzelf doet, maar voor de mensen in Oekraïne, helpt hem daarbij. Hij merkt wel dat hoe harder hij voor God bezig is, hoe meer die andere duistere kracht grip probeert te krijgen. En dan komt het eropaan om te

volharden en te vertrouwen. Een wijze les die Arend hieruit heeft getrokken: “Wat een ander vindt, maakt niet uit. Vertrouw op wat God je te doen geeft en doe dat tot Zijn eer.”

Terugkijken en vooruitzien

Arend wordt bijna 60 en kijkt met verwondering terug op zijn leven. Zijn verdrietige periodes hebben hem geholpen het verdriet van de mensen in Oekraïne te begrijpen. Als hij toen niet weggevlucht was voor God naar de voormalige Sovjet-Unie, had hij nu deze reizen niet gemaakt. Arend ziet dat God alles ten goede heeft gekeerd. Voor 2025 staat er nog een aantal ritten naar Oekraïne gepland. Als de oorlog voorbij is, zou hij ook graag helpen bij de wederopbouw, het liefst samen met mensen uit zijn achterban. Ook wil hij in Nederland meer betekenen voor Oekraïense vluchtelingen. Hij heeft contacten gelegd bij een opvanglocatie vlakbij zijn huis. Eén van de mensen die hij daar leerde kennen, bidt nu voor hem, terwijl zij God eerder niet kende. Gedragen door de gebeden van veel mensen dichtbij en ver weg én door zijn Hemelse Vader, blijft Arend zo licht, liefde en hoop verspreiden.

Zending over Grenzen werkt al jaren in Oekraïne. Door uw steun en donaties zijn onze lokale collega's in staat om - net als Arend - een helpende hand en Gods troost te bieden.

Oksana

Verlies en onzekerheid in Oekraïne

Oksana vertelt hoe verloren en onzeker ze zich voelde toen ze moesten vluchten. Eerst werden haar kinderen geëvacueerd naar een tijdelijke opvangplek. Later kon Oksana zelf ook vluchten en werd ze weer met haar kinderen herenigd. "Het is moeilijk om aan mensen die niet hetzelfde hebben meegemaakt, uit te leggen wat wij voelen." Veel Oekraïense gezinnen zijn extreem kwetsbaar omdat ze worstelen met armoede, trauma en verlies en omdat vluchten en integreren in een nieuwe gemeenschap niet makkelijk is. Wij steunen gevluchte gezinnen en delen onder meer voedselpakketten uit en helpen kinderen om een nieuwe start te maken op school.

Rust en ruimte om te leren

Ajla (11) gaat elke dag naar onze Naschoolse Zorg, waar ze na school hulp krijgt bij haar schoolwerk. Ook krijgt ze er een warme maaltijd, ze leert hier nieuwe dingen en ontmoet er leeftijdsgenoten. Omdat ze in een klein huisje woont met haar moeder, opa, oma en andere familieleden, krijgt Ajla bij ons meer rust en ruimte om haar huiswerk te doen. Ajla is inmiddels een van de beste leerlingen uit haar klas. Ze vindt het leuk om andere kinderen te helpen bij hun huiswerk en mee te doen met alle activiteiten op de Naschoolse Zorg.

Ajla

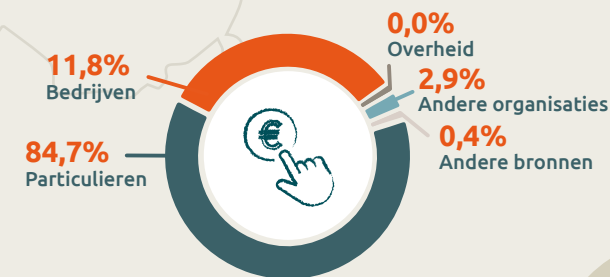
Weer plezier dankzij Zomerkamp

Tsvetomila (11) leeft in armoede in een klein, geïmproviseerd huis in een Roma-gemeenschap in Bulgarije. Haar moeder is onlangs overleden en Tsvetomila en haar vader Nikolay worstelen met hun verdriet. Voor Tsvetomila is het verlies van haar moeder extra zwaar. Overmand door verdriet sloot ze zichzelf af. Dit jaar mocht Tsvetomila mee op kamp. Tijdens het Zomerkamp voelde zich op haar gemak. Op kamp maken achtergrond en problemen niets uit: het enige wat telt, is plezier en het moment zelf. Onze gezinscoach Ventsislav vertelt dat Tsvetomila tijdens de kampweek nieuwe vrienden gemaakt heeft en dat ze weer kon lachen en ontspannen. Ze heeft haar plezier in het leven teruggevonden, ook nu ze weer thuis is.

Tsvetomila

Onze impact in OOST-EUROPA 2024

Bronnen van inkomsten

€6.625.830

Bestedingen

€6.571.966

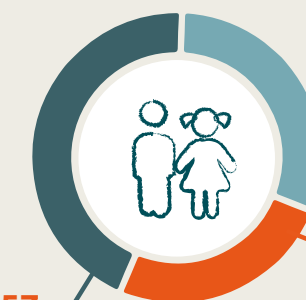
Kinderen op Zomerkamp

3795

Uitgedeelde voedselpakketten

38.000

Gesponsorde kinderen*

7724

Door strenge douanestrichties is het sturen van 2e-hands goederen sterk teruggelopen. De nadruk lag in 2024 meer op nieuwe hulpgoederen.

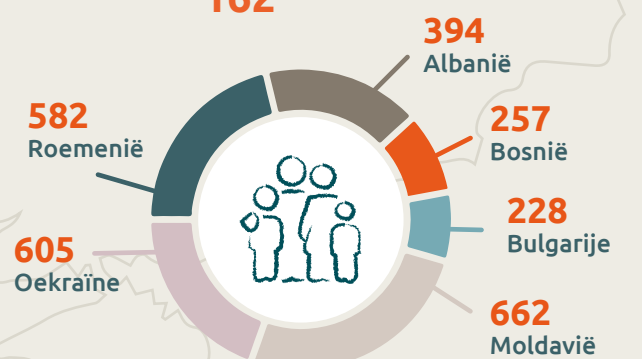
Nederlandse transporten

16

Gezinnen zelfredzaam

162

Gesponsorde gezinnen*

2728

*Totaal aantal gesponsorde gezinnen en kinderen door alle fondsenwervende landen van Mission without Borders, waaronder door ruim 2.000 Nederlandse sponsors.

Het hele jaarverslag bekijken?
Scan de QR code

ZENDING OVER GRENZEN

Hulp met een Boodschap

**Maak hét
verschil met uw
nalatenschap.**

Een toekomst dankzij onderwijs

Door armoede hebben ouders in Oost-Europa vaak geen geld voor schoolmateriaal voor hun kinderen, met als gevolg dat veel kinderen voortijdig school verlaten. Door deze gezinnen te helpen, investeren we in de toekomst van de jonge generatie.

Wilt u weten over hoe u kunt helpen met een gift, uw legaat of deel van de erfenis? Bel dan met **Gwenn Hoever (036 - 536 36 15)** voor een brochure of vrijblijvende afspraak met **directeur Peter van der Bijl**. U ontvangt dan eveneens een memorandum voor het vastleggen van belangrijke gegevens en wensen voor uw nabestaanden.

Meer informatie?
Download gratis het
memorandumboekje.

Scan mij!

zendingovergrenzen.nl/nalaten

Algemeen Nut
Beogende Instelling
ANBI